

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

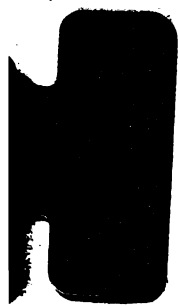
- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

PAMFLET

27242

N. 4. 1035

Handwritten
Bibliograph
& Catalogue

VOORZEGGINGEN

V A N D E

H E I L I G E

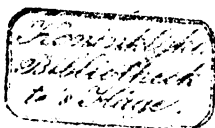
H I L D E G A R D E ,

OMTRENT DE

BELGISCHE OMWENTELING.

TWEEDE DRUK.

AMSTERDAM,
L. VAN BAKKENES,
1835.

ONTARIO

DEPARTMENT OF AGRICULTURE

THE AGRICULTURAL BANK

WESTERN

AND BANKING

1888

VOORBERICHT.

DEZER dagen een bezoek afleggende by een' budheydkundigen geestelijken, met wien ik in vriendschappelyke betrekking sta, van den tyd af dat ik met hem, onder de vaendels van HEYNTJE VAN DER NOOT, op den berg van Huy gekampeerd lag, en wij gezamenlyk van daer op de vlucht gingen en ettelyke weken by elkan- der huysden; zoo liep aldra ons gesprek, gelyk natuerlyk was, over de twee omwentelingen in ons vaderland, waarvan wy ooggetuygen waren geweest. By die gelegenheyd zeyde myn vriend, dat gelyk hy trouwens alles, wat men voor nieuw aenzag, in zyne outheden terug vond, zoo had hy ook nu in den Spiegel Historiaal van LODEWIJK VAN VELTHEM, Brabandschen dichter der veertiende eeuw, een verhael aangetroffen van onze tegenwoordige omwenteling. « Waer is

I *

« er nog een land (riep hy uyt) dat zulke historieschryvers noemen kan als België! MARCUS VAN VAERNEWYK begint onze geschiedenis van « vóór de schepping der wereld, met den val « der engelen, terwijl LODEWYK VAN VELTHEM « ons niet alleen de gebeurtenissen mededeelt, « tot op zynen tyd voorgevallen, maer ook nog « alle de andere, die sedert gebeurd zyn, en « nog zullen gebeuren, tot op den laetsten « oordeelsdag toe, ja zelfs later dan het dies « Magna!»

Dit herinnerde my dat ik eene oude kopy van den Spiegel Historiae bezat, herkomstig van het kapittel van Doornik, eene veel betere lezing opleverende, dan den text door LE LONG in het licht gegeven, en gedrukt te Amsterdam by H. VAN EYL, ten jaere 1717, formaet kleyn folio. Nog den volgenden dag zette ik my om te onderzoeken of mijn vriend, den welcerwaerden heer B..... waarheid gesproken had; en zie hier, beminden lezer, wat ik als den uytslag myner nasporing mededeelen kan.

Elk geestelyke, die als ik zyne kerkelyke geschiedenis, of althans zyn Martyrologium (iets meer dan een almanak) gelezen heeft, zal weten dat de heylige HILDEGARDE abdis was

van Sint- Robertus. klooster bij Bingen, in het stift van Ments, alwaar zy stierf ten jaere 1178, nalatende verscheydene werken en daer onder zekere visioenen of voorzeggingen, aen welke zy den naem van Scivias gaf, en eyndelyk, dat haere nagedachtenis door de H. Kerk jaerlyks gevierd wordt op den 17 September.

Deze heylige nu, nog jong zynde, verkreeg door de goddelyke gratie den geest van voorzegging, gelyk wy in onze dagen zien dat den prins van Hohenlohe den geest van genezing bezit (die ons van den Cholera-morbus moge bevryden!) Haere visioenen gingen met zulke sprekende bewyzen van echtheid gepaerd, dat dezelve, door haer in schrift gebracht, in het concilie van Trient van het jaer 1147, en dus gedurende haer leven, door Paus Eugenius III, zelve werden voor gelezen, met dat gevolg, dat ze aldaer eenpaerlyk werden goedgekeurd, onder dankzegging van God en van den H. Bernardus. Men kan hierover nalezen de Acta der concilien, inzonderheid Pagi, ad hunc annum.

En dit weynige zal voldoende zyn om aen te toonen, dat alle goede katholyken deze voorzeggingen kunnen, ja moeten beschouwen.

voor echt en geloofwaardig, ofschoon de zelve grootendeels tegen den hoogmoed der geestelyken gericht zyn, heden zoo boven mate hoog gestegen. Dit laatste mag wel de reden geweest zijn, dat zy eenwen lang verholen en onderdrukt bleven. Men hoore hierover, **LODEWYK VAN VELTHEM**, die zelf priester was, zeggende:

Nu hebben 't die papen tot nu bedekt,

En hebben 't den leeken niet ontdekt,

Om dingen, die daer in staen,

Die ik voort wil brengen saen.

Ten eynde onze lezers den ouden vlaemschen text dier voorzeggingen des ta. beter verstaen mogen, zoo hebben wy in onzen druk de heddendagsche spelling gebezigd, zonder ons echter eenige noemenswaardige verandering in den zin of de woorden te veroorloven. Wy volgen by voorkeur onze oude kopy, byna letterlyk overeenstemmende met de uytgave van **LE LONG**. Waer zich eenig merkelyk verschil in de lezing van beyden opdoet, wordt dit telkens aengewezen in de onderstaende aantekeningen. Enkelyk moeten wy doen opmerken dat in het H. S., door **LE LONG** uytgegeven, eenige weynige regels van de voor-

zegging der H. HILDEGARDE, in die van Daniël en van Merlin zyn overgeschrikkeld, men weet niet door welk toeval, schoon het waerschynlyk zy dat de schuld alleen aen den boekbinder hebbe gelegen. Deze weynige regels, voor het overige van luttel aenbelang, leest men in den druk van het jaer 1717, bladz. 419 en 420, Cap. XI en XII, terwyl de profetie, die het onderwerp van dit voorbericht uytmaekt, aldaer slechts aenvangt met Cap. XIII, bladz. 424 en volgende, gelyk wy elkeen raden dit na te zien, ten eynde alle verdenking weg te nemen, als of wy de voorzegging van de heylige Abdis (hier medegedeeld voor zoo veel die tot de Belgische zaken betrekking heeft), zouden hebben kunnen vervalschen.

Daer wy het geluk hebben de beyde talen magtig te zyn, die in ons vaderland gesproken worden, een geluk dat wy, voor het welzyn der ingezetenen van de provincien Oost-Vlaenderen en Antwerpen, aen de heeren Gouverneurs dier gewesten van ganscher harte toewenschen, zoo hebben wy, uyt loutere liefde voor onze broeders de Walen (die den heere met zegeningen overlade, maer buyten het bestuur der vlaemschsprekende provincien gelieve te houden!) hier eene fransche vertaling.

by gevoegd. Misschien dat deze ook wel te pas kome aan vele Vlamingen, die thans hunne moedertaal verwaerloozende, zich bereydtoonen der vreemden juk te dragen. De voorliefde tot het fransch heerscht al vry lang in ons land, en men zou schier gelooven dat de volgende verzen, nu meer dan twee eeuwen geleden door **BALTAZAR MORETUS** aan **CORNELIUS KILIANUS** geschreven, eerst in 1832 gedicht zyn:

Belgica, jamdudum vario labefacta tumultu
 Civilis inter arma belli, viribus
 In pejus collapsa tuis, ah, perdita tandem
 Sapiscis? an nequum vides miserrima,
 Ingens quò veteris cessit tibi gloria fama,
 Dum mutuis perire gaudes cœdibus,
 Fortunis inimica tuis? excepta malorum,
 Quæ dira Martis suscitavit factio,
 Plus satis. Hœu! toto quid restat corpore sanum?
 Vox ipsa fari patrios nescit sonos.
 Sæva peregrinas misces in prælia voces, (1)
 Obliviscamini nomenis tui decus.
 Cœde, laud obvehiant gravionis signa ruinae,
 Quam perdidisse præprie linguae sonum.

(1) *La Parisienne, La Marseillaise*. Wel is waer, dat onze fransche officieren daer in den boventoon zingen, en dat wy, gelyk *figuranten* in de comédie, slechts goed zyn om in het *chorus* met te schreeuwen.

Ten slotte moeten wy nog zeggen dat er misschien lieden zyn, die ons zullen willen gevoelens aentygen, of aen deze uytgave bedoelingen hechten, die wy niet hebben: (1) tot de zulken zeggen wy, nagenoeg met de woorden van onzen VAN VELTHEM:

Wat helpt dat men verholen doet
Hetgeen toch eens geschieden moet?
Al verborg ik ook deze prophesyen,
Die som niet mogen lyen
Dat ik verkonde (ik wete wien)
De dingen, die moeten geschien,
Zullen daerom niet achter blyven (2).

(1) Men gelieve indachtig te zijn, dat het Voorberigt letterlijk is overgenomen naar de *eerste druk*, die met eene Fransche vertaling werd uitgegeven.

DE UITG.

(2) *Spiegel Historiae*, uytgave van LE LONG, blad 425.

1. Ik Hildegard zal u lian (1)
 Geschiedenissen, die zullen geschien,
 In een klaerheid heb ik gezien
 Ende gehoord een stemme schoone,
 Sprekende nederwaert van eenen troone:
 « O mensch, broed van aschen gekomen,
 De dingen die gy hebt vernomen,
 Ende gezien hebt, ende gehoord,
 Waerom en brengt gy die niet voort?
 Maer gy zyt verwaerd in de sprake,
 Ende simpel t' exponeren die zaken,
 Ende ongeleerd tot schryven mede;
 Maer gy zult schryven dit, ter stede,
 Niet door u zelven, zeg ik u dan,
 Noch ook door geenen andren man,
 Maer door den wille die 't al weet,
 Ende alles ziet, ende onderscheid. (2)
 Ende dien geen ding is verholen:
 Van hem is dit schryven bevolen! »

2. Hier mede een-groote blixem kwam
 Uyt den hemel, als ik 't vernam,
 Zoo dat hy door myn hersens ging
 Ende door myn herte, ende beving.
 Ende al myne borsten, al zoo wale, (3)
 Beging die vlamme te dien male,

(1), Belyen, belyden.

(2) Onderscheyd.

(3) Al zoo wel.

1. Ik, Hildegarde, verkondig ulieden wat geschieden zal, na dezen! Van een hemelsch licht omgeven, hoorde ik een welluidende stem, afdalende van eenen troon, zeggende: „Dochter der aarde, uit stof en asch geboren, waarom openbaart gij niet, wat gij gezien hebt en gehoord?”

Zijt gij bevreesd om te spreken, of kunt gij uwe gedachten niet aan anderen mededeelen, of hebt gij nimmer geleerd te schrijven? Schrijf, wat ik u zeggen zal, op deze plaats, niet door uw' eigen kracht, noch door de hulp van enig' sterveling, maar op bevel van Hem, die alles weet, die alles ziet, en al doorgrondt; voor wien niets verborgen is. Hij is het, die u beveelt te schrijven.”

2. Toen viel een bliksemstraal uit den hemel op mij neer; door mijne hersenen drong zij in mijn hart, terwijl hare vlam mijne borsten overdekte, zonder mij eenigzins te schaden.

Ende zy brandde my in geenen zinnen,
 Maer zy verwarmde my van binnen,
 Ende gaf my een gedenken daer
 Ter expositien , weet voorwaer !
 Toen hoorde ik deze woorden daer naer ,
 Van den hemel komende voort :
 « Schryf , wat gy ziet ende hoort ! »
 Vele wygen , (1) zonder waen ,
 Zullen op een land worden gedaen ,
 Ende zullen op een veld daernaer
 Vergaderen , dit weet voorwaer ,
 Die ik hier nu noemen zal .
 Eene Lelie zal eerst hebben geval ,
 Ende zal op dit veld willen komen ; (2)
 Dan zal een Arend des velds gomen (3)
 Ende vliegen derwaert met zyn gezellen ;
 Een Leeuw sterk , met klauwen fellen ,
 Zal daer ook met zijne jongen komen . (4)

3. D'eerste zal van 't westen komen
 Ende d'andere , heb ik vernomen ,
 Van 't zuiden , en de derde van 't noord ,
 Ende d'arend zal vliegen voort

(1) Oorlogen.

(2) Frankryk heeft ten allen tijden ons land willen innemen , en hetzelfde onder andere bemagtigd onder Lodewyk den XIV en Lodewyk den XV.

(3) *Gomen*, begeeren. Den arend van Napoleon.

(4) Den Nederlandsche Leeuw.

Maar inwendig verwarmde zij mij en ontstak in mij de gave der voorzegging.

Toen hoorde ik eene stem uit den hemel, zeggende: Schrijf, wat gij ziet en hoort!

Er is een land, en vele oorlogen zullen gewis dáár worden gevoerd. Op desselfs velden zullen krijg voeren, zij, die ik nu zal noemen. De Lelie komt er het eerst, zij wil het bezitten. Dan zal de Arend dit land begeeren en er op aanvliegen met zijne jongen. Daarna komt een sterke Leeuw, met fellen klauw, vergezeld van zijne welpen. —

Zoo: hooge ende zoo dapperlyke,
 Ende zyn vleugels sluen zoo vresselyke,
 Dat de lilien zullen yzen,
 Ende daer van achter de yzen (1),
 De leeuw zal briesschen ende gapen;
 Ende met zyn klauwen zoo zeere braken
 Dat alle die gene, die hem tegen
 Komen, zullen worden verslegene;
 Ende verbaten van zijne tanden (2),
 Daer komt de luypaerd (3) te handen,
 Ende wordt zoo fel tusschen de brauwen, (4)
 Ende recht zich met zyne klauwen,
 Ende sleipt alles om met den steerte,
 Dat iegewelk (5) daer zyn herte
 Mag ontgaan, die dit ziet an.
 Daerna wordt de lelie dan
 In stukken gescheurd al te male, (6)
 Ende blyft in lange kwale;
 Maer een ander zal er om vechten
 Ende daerna weder oprechten.

-
- (1) De vlugt van Lodewyk den XVIII naer Gent.
 (2) Te Waterloo.
 (3) Englands vaandel, onder Wellington.
 (4) Wenkbrauwen.
 (5) Ieder een.
 (6) In July 1830.

3. De eerste komt van het Westen, de tweede uit het Zuiden, de derde uit het Noorden. —

Stout verheft zich de Arend omhoog; hij slaat vreeselijk zijne vleugels; en de Lelien verschrikt, deinzen achterwaarts. — Dan zal de Leeuw brieschen met opgesperden muil. Hij werpt zich op allen, die zich tegen hem stellen, grijpt ze aan met zijn klauw en verscheurt ze met zijne tanden. De Luipaard vereenigt zich met hem; zijne oogen fonkelen van wraak; hij springt overeind met uitgestoken klauwen, en slingert met alles nedervellende staart in 't rond, zoodat de schrik aller harten bemeestert.

Daarna zullen de Lelien geheel worden vernield, en in langdurige vernedering blijven; tot dat een man komt die voor dezelve strijdt en ze wederom oprigt.

4. De leeuw, die daer geverwd was,
 Rood (1) ende zwart, zyt zeker das,
 Die bediedt der..... landren (2) tyd,
 Die in deze verwen overleydt;
 Want na den loop van dezen tyde
 Keert het altemael om ten stryde.
 Sommige lieden die zullen dan
 Goed zijn : daer merk ik an.
 De roode verwe, dat verstaet;
 Die zwarte de kwaden aengaet.
 Dus is de leeuw gemengd van twee
 Het geen niet wel draegt overeen.

..... (3)

(1) In het handschrift kan men, door dat de inkt schier geheel verdwenen is, niet wel onderscheyden of hier *wit* of *roet* moet gelezen worden. Het laeste komt my waerschyndlykst voor; ofschoon *LELONG* *wit* stelt.

(2) Men leest in den druk: *der andren tyd*, hetgeen geen zin heeft. In het handschrift ziet men nog duidelyk de *l* vóór de *a* staen; de andere letters zyn uytgegaen. Maer hoe het ook zy, het is buiten twiifel dat het woord de *Neder-landren* te kennen geeft.

(3) Te dezer plaetse spreekt de heylige Hildegard van den regeeringstyd van een *bleek paerd*, een *zwart verken*, een *gryzen wolf*, doelende op hoofdpersonnagien onzer omwenteling, die wy liefst slilzwygend voorby gaen; ons houdende aan den regel van den vlaemschen dichter, dien wy hier overschryven:

Ik en noeme geen en man,
 Die wille mag 't hem trekken an:

4. De Leeuw was rood en zwart. Voorwaar! deze kleuren beteekenen den tijd, in welken de landers zullen regeren. Maar wanneer deze dagen zijn voorbijgegaan, zullen andere dagen volgen, vol onrust en strijd. Dan worden de goeden gekend aan de roode kleur; maar de kwaadwilligen behouden het zwart. Dan is het rijk van den Leeuw in tweeën gescheurd, en de band der eendragt verbroken.

.....

Daer zal dan zyn, als gy moet weten,
 Volky die der lieden zonden eten, (1)
 Zonder schamte, ende zullen mede
 Viuden (2) nietwe kwedhede, (3)
 Maer van de vroede lieden dan
 Ende van den rechten christen man
 Zal ze (4) worden vermaledyd.
 Sterk ende gezond, des zeker zyt,
 Zullen zy zyn ende uitgelezen,
 Maer van pyne (5) ledig wezen.
 Tot exempel te bidden waert
 Zullen zy zetten hunnen aert,
 Ende zullen studeeren, al te zeere,
 Hoe zy moge uit de leere (6)
 Ware geleerden brengen dan,
 Ende met den mogenden ryken man
 De onnoozele armen dooden.
 Ende de mogenden, om de nooden

(1) Het behoeft naeuwlyks opmerking dat ook dit soort van volk die zelfde *swarte verwe* draegt, waer door het ryk van den leeuw in tweeën verdeeld was.

(2) Uytvinden.

(3) De nieuwe leer van LAMMENHAIS omtrent de vryheid in *alles en voor allen*.

(4) Namelyk die nieuwe leer.

(5) Moeyte, werk. Zoo zeggen wy nog: *het is de pyn niet waerd*, voor: *het is de moeyte niet waerd*.

(6) In den druk vindt men *uten keere*; doch dit is een druk-faut. De *leere* beteekent het *openbaer onderwys*.

(1) The first part of the paper is devoted to a
 study of the properties of the function $f(x)$ defined by
 the equation $f(x) = \sum_{n=0}^{\infty} \frac{f(n)}{2^n} x^n$. It is shown that
 this function is continuous and differentiable at every point
 of the interval $[0, 1]$. The second part of the paper is
 devoted to a study of the properties of the function $g(x)$ defined
 by the equation $g(x) = \sum_{n=0}^{\infty} \frac{g(n)}{2^n} x^n$. It is shown that
 this function is continuous and differentiable at every point
 of the interval $[0, 1]$. The third part of the paper is devoted
 to a study of the properties of the function $h(x)$ defined
 by the equation $h(x) = \sum_{n=0}^{\infty} \frac{h(n)}{2^n} x^n$. It is shown that
 this function is continuous and differentiable at every point
 of the interval $[0, 1]$. The fourth part of the paper is devoted
 to a study of the properties of the function $k(x)$ defined
 by the equation $k(x) = \sum_{n=0}^{\infty} \frac{k(n)}{2^n} x^n$. It is shown that
 this function is continuous and differentiable at every point
 of the interval $[0, 1]$.

(2) The first part of the paper is devoted to a
 study of the properties of the function $f(x)$ defined by
 the equation $f(x) = \sum_{n=0}^{\infty} \frac{f(n)}{2^n} x^n$. It is shown that
 this function is continuous and differentiable at every point
 of the interval $[0, 1]$. The second part of the paper is
 devoted to a study of the properties of the function $g(x)$ defined
 by the equation $g(x) = \sum_{n=0}^{\infty} \frac{g(n)}{2^n} x^n$. It is shown that
 this function is continuous and differentiable at every point
 of the interval $[0, 1]$. The third part of the paper is devoted
 to a study of the properties of the function $h(x)$ defined
 by the equation $h(x) = \sum_{n=0}^{\infty} \frac{h(n)}{2^n} x^n$. It is shown that
 this function is continuous and differentiable at every point
 of the interval $[0, 1]$. The fourth part of the paper is devoted
 to a study of the properties of the function $k(x)$ defined
 by the equation $k(x) = \sum_{n=0}^{\infty} \frac{k(n)}{2^n} x^n$. It is shown that
 this function is continuous and differentiable at every point
 of the interval $[0, 1]$.

Van hunnen lichame , trekken ze an.
 Alle delectatien der wereld dan
 Leiden zy in zonderlykhede (1).

5. De vyand wortelt in hen (2) dan mede
 Vierderhande opzetten naer de dingen ;
 Het eerste dat is smeeingen ; (3)
 'T ander (4) haet ende nydighede ;
 'T derde hypocrisie mede ;
 Ende het vierde is missprake (5).
 Nu hoort van 't smeeken de oorzake :
 Zy smeeken op dat men mildelyk zal
 Hun geven : daerom over al .
 Hatén zy weder , als men 't ontzegd
 Hun , ende een ander weegt ;
 Zy zyn hypocriten om dat zy
 Elkeen zouden behagen daer by ;
 Missprekers om dat men ze zoude loven ;
 Ende zetten zich zelve altoos boven.
 Anderen lasteren zy , in alle tiden ,
 Om te verleiden de simpel lieden.

(1) Genieten zy (den adel en de geestelykheyd) voor zich
 zelve , in 't partioulier.

(2) Den vyand (Satan) plant hun , boezemt hun vier projecten in.

(3) De petitien.

(4) Het tweede.

(5) Laster , achterklap , kwetsprekery. Den druk heeft *mass-*
traken , doch kwalik , gelyk men eenige regels lager zien kan.

5. Dan zal de satan vierderlei voornemen in hun hart verwekken: het eerste doet hen verzoekschriften inleveren; het tweede voedt hunne harten met haat en nijd; het derde met huichelarij; het vierde met lasterzucht. De oorzaak der verzoekschriften is deze: zij wenschen dat men hun mildelijk zal geven; maar, wanneer dit hun geweigerd wordt, en anderen worden begiftigd, dan volvoeren zij hun tweede opzet, en koesteren haat en nijd. Zij worden huichelaars, om de menigte te behagen; spreken van anderen kwaad, om zelve geprezen te worden, en lasteren anderen om zich zelve te verheffen. Zoo verleiden zij de eenvoudige lieden; voorwaar, zij zullen voor de Godsdienst hun lijf niet wagen, en geen martelaar zal onder hen worden gevonden; maar groote woorden zullen zij spreken, en, met deze, de vorsten het belang der kerk laten verdedigen, terwijl zij van de inkomsten zich meester maken en, zelfs de bedieningen der ware herders aan zich trekken. —

Deze zyn zonder devotie , te waren , (1)
 Ende zonder exempel van martelaren ; (2)
 Nochtans zullen zy spreken sterke ,
 Ende aantrekken , als ik merke ,
 De prinsen voor de kerke saen , (3)
 Rade zullen onttrekken , zonder waen ,
 Den waren herder zyne attentien , (4)
 Ende , waer zy mogen , zyne sacramenten

6. Zy zullen aengrypen der armen goet ,
 Waer het ook van komen moet ,
 Van zieken en onzaelgen made ,
 Zy zullen trekken altoos ter stede
 Daer het volk vergadebdes , (5)
 Ende 't aen hen trekken , zy zeker des
 Zy zullen der mannen wyven leeren
 Dat zy haren man ontkeeren
 Ende bedriegen ; al is 't gestolen
 Dat zy 't hun geven , verholen
 Hoe 't is bejaegd (zeggen ze) gevet ons nu ,
 En wy zullen bidden voor u

(1) Waarlyk.

(2) Dat is , zy zullen anderen laten vechten , maer selven
 geen lust hebben om martelaren te worden. Wy herinneren
 ook niet gelezen te hebben dat er te Brussel van begraven zijn,

(3) Saen , spoedig.

(4) Beneficien.

(5) Opde kiesvergaderingen,

6. Het goed der armen, der kranken en ongelukkigen zullen zij wegrooven zonder onderscheid, altoos verschijnende in de vergaderingen des volks, en de stemmen voor zich zelve verwervende.

Zij zullen de vrouwen leeren hare mannen te misleiden en te bedriegen, ja te bestelen, om in 't geheim hen te ondersteunen, zeggende: verschaft ons geld, op welke wijze gij maar kunt, en wij zullen voor u bidden.

7. Is 't koopman, die 't valsche bejaegt,
 Is 't ridder, die niemand verdraeght,
 Is 't heer, die loos is ende tyran,
 Is 't een, die is in den ban,
 Is 't een, die valscheyd begaet,
 Is 't een van al der kwaden kwaed,
 Is 't een wyf luxuriens
 Of haer mannen die niet zyn preus,
 Is 't een van valsche oorkonden,
 Is 't een van dorpelyke (1) zonden
 Die tegen nature zyn gedaen,
 Die ik niet wil doen verstaen,
 Al leeft er een ook tegen gods wet,
 Met wat zonden hy zy besmet,
 Mag hy hun geven, zoo is hy kwyts
 Gewezen (2) door hun met vlyt.
 Dus zal 't bekwaem hun wezen al
 Waer het ook van komen zal,
 Ende 't volk zal van dage te dage
 Kwader worden, in alle plagen.

.....

8. Wreede stryden zullen beginnen
 Ende veel groote onminne;
 Ende menigeen zal komen ter dood,
 Ende vele steden in grooten nood,

(1) Grove.

(2) Kwytsgesproken door vergiffenis.

7. De koopman , die zich toelegt om anderen te bedriegen ; de ridder , die een' ieder kwelt ; de heer , die hard en heerschzuchtig is ; zij zelfs , die in ban zijn ; valschaarts , ja , de weelderige en slechte vrouwen , of derzelver onwettige mannen ; degenen , die valsche wisselbrieven schrijven ; die grove en onnatuurlijke zonden begaan ; allen , die leven tegen de goddelijke geboden ; met welke zonden zij besmet mogten zijn , deze allen zullen vergiffenis van hen ontvangen , indien zij hun slechts rijkelijk willen geven.

Alles nemen zij aan , wat hun gegeven wordt , van waar het ook komen moge. —

Aldus wordt het volk van dag tot dag meer bedorven , alle kwaad bedrijvende.

.....

8. Hevige strijd en onmin zullen dan ontstaan , waardoor menigeen zal omkomen , vele steden in grooten ramp gedompeld , en velelei verwoesting zal aangerigt worden. Dit alles zal zeker geschieden , zegt Hildegarde !

.....

ende veel gebroken worden aldaer.
Aldus zegt Hildegard voorwaer.

.....

9. Daerna zullen de groote dieren
De kleine dieren (die ongehiere (1)
Beginnen) dwingen al heimelyke.
Ende dit zal zyn in 't eene rijke
Vore, ende in 't ander naer,
Tot het 35 jaer voorwaer (2).....
Als dat in de wereld zal geschien,
Dan komt de klachte van dien
Tot den oppersten rechter mede,
Die deze klachte aenhoort ter stede,
Ende richt over hen met gerechte,
Ende zendt zyne plagen, zonder gevechte,
Op de kwalen, die zouden leeren
Het leekevolk, ende nochtans verkeeren
Hunne leer in alle onzuiverhede;
Dus zendt Ons Heer tyrannen gereede,
Die onvriendelyk ende vyandlyk zijn,
Ende laet ze regeeren eenen termyn.

10. Ende alsdan begint dat spreken:
Hoe lang zullen wy deze treken

(1) Die leelyke, slechte dingen beginnen te doen. Dit ziet op de conferentie van Londen, in welke de groote mogendheden de kleyne, die in opstand komen, heymelyk bedwingen.

(2) Het jaer 1835.

9. Daarna zullen de groote dieren in 't geheim beraadslagen, om de kleine dieren, die onverstendig handelen, te bedwingen. Dit zal plaats hebben in verscheidene rijken, tot in het jaar 35.....

Maar, wanneer het geschiedt, dan zal eene klagt over dit alles, komen tot voor den oppersten Regter, die dezelve hooren zal, en onverschuld de boozen zal rigten, door zijne plagen, uitgezonderd die des oorlogs, over hen te zenden, over hen, die het volk moesten onderwijzen, maar wier leeringen verderfelijk zijn.

Dan zendt God hun dwingelanden, hard en gestreng, om hen, gedurende eenigen tijd te regeren.

10. Dan zal men zeggen: hoe lang moeten wij deze verscheurende dieren gedoogen, die onder ons rondloopen als wolven? — Laat ons hen aangrijpen! Het is tijd! hun kleed maakt al hun magt. Geneesmiddelen zouden zij ons geven,

Gedoogen, van deze omgrypende dieren,
Die hier gaen in wolfs manieren?

Doen wy ze aen! het is tyd!

Hun mogendheid is hun habyt.

Zy moesten ons geven medecine,

Ende zy geven ons de discipline!

Gaen zy aldus voortder, zonder

Bedwang, zy zullen brengen onder

Alle ryken, ende destrueren.

Zeggen wy dus aen deze heeren:

Wy en willen niet dat gy nu

Zult regeeren, dat zeggen wy u!"

11. Ende als dien tyd daer steet,

Zullen de leeken zyn dus wreed

Op de klerken (1) op de papen

Die hun nemen wilden hun wapen.....

Ende dan zullen de minsten en de meesten

Ende alle klerken, als ik 't verjeeste, (2)

Geordonneerd worden dan,

Ende maer hun nooddruft hebben voortaan.

12. Ende als dit al te gader is geschied,

Ende men dan den leeuwe ziet

Boven andere dieren, om dat

Zoo zullen de lieden daer ter stad

(Gelyk de man, met zyne kracht

(1) Geestelyken, Clerici. NB. dat men slechts wreed zyn zal ten aenzien der genen die, enz. Men zondert het getal der goeden uyt.

(2) Vertelle verhaale.

maar zij brengen ons harde tucht. Indien wij hen dus laten voortgaan, dan brengen zij alle rijken ten onder en verwoesten dezelve. Laat ons derhalven aan deze heeren zeggen: Wij willen niet, dat gij ons langer regeert.

11. Wanneer nu aldus de gesteldheid des tijds zal wezen, dan zullen de leeken zien, hoe de geestelijken hunne wapenen wilden ontnemen. Ik zeg het u, dan zullen alle geestelijken, van hoog en minderen rang, in onderdanigheid worden gehouden en niet meer dan hunne nooddrift vinden.

12. Wanneer dit alles zal zijn gebeurd, dan zal men den Leeuw vertieven zien boven al de andere dieren; want de kwaadwilligen zijn dan ten ondergebragt, gelijk de zwakkere vrouw door de kracht des mans. Immers, voor den fieren Leeuw moet al't gedierte zwichten.

Dat weeke wyf) zyn 't onder gebracht;
 Want alzo is de leeuw, die fiere,
 Dat hy verwint al ander dieren:

13. Ende als dus die lieden zyn bezeerd
 Ende van dezen stryde gepurgeerd,
 Zoo zullen zy in een verdriet slaen
 Dat zy zoo veel hebben gedaen
 Manslacht, ende kwade dinge!
 Daerna zal men zonderlinge
 Zien regeeren met hoogheid groot
 Die te voren, voor dezen nood
Kaeskind was (geheeten) by de lieden (1):
 Dien zullen ze nu weder mieden. (2)

14. Ende dan zullen nieuw ordonnantiën mede
 Van peis ende van gerechtighede
 Toekomen, dat daervan zal
 Verwonderen de wereld al.
 Ende zal gerechtigheid med'
 Worden bij wyf en man gezet, (3)
 Ende by hun kindren overal,
 Al 't ryk dore, breed en smal:
 Dit 's een tijd van zaligheiden,
 Ei, heere, laet ons des verbeiden!

AMEN.

(1) Dit woord staat gedrukt by Lelong, bladz. 348, reg. 23,
 van onder, of, zoo men wil, *Spiegel Historiael*, VII boek,
 cap. XXV.

(2) Zoenofferen.

(3) Zie het *motte*, achter den titel.

13. Door rampspoed geleerd, en door den krijg gelouterd, zullen zij met smart ontwaren, hoeveel manslag en boosheid door hen is begaan. Maar in ongekende grootheid en luister zal men hem zien regeren, dien de kwaadwilligen te voeren *Kaeskind* noemden, en wien zij dan zullen bewierooken en trachten te verzoenen.

14. Nieuwe wetten van vrede en gerechtigheid, die de wereld zullen verbazen, worden hun dan gegeven; de billijkheid zal heerschen tusschen man en vrouw, en derzelver kinderen, ten allen tijd en in het gansche rijk. — Het zal een tijd wezen van voorspoed en geluk. God geve dat wij dien spoedig aanschouwen.

plumage of the male is very different from
that of the female. The male has a
dark green head and neck, and a
dark green body. The female has a
pale green head and neck, and a
pale green body. The male has a
dark green tail, and the female has a
pale green tail.

The male has a dark green head and neck,
and a dark green body. The female has a
pale green head and neck, and a pale green
body. The male has a dark green tail,
and the female has a pale green tail.

